

Norges Miljøvernforbund

Postboks 593

5806 BERGEN

Statsforvalteren i Agder

Fløyveien 14

Arendal

sfagpost@statsforvalteren.no

Kristiansand kommune

Rådhusgata 18

Rådhuskvartalet

4611 Kristiansand

Bergen 15.12.2025

Etter vår befaring 27.11.25 har Norges Miljøvernforbund nå gått til politianmeldelse av to anlegg for blåskjeloppdrett lokalisert utenfor Søgne i Kristiansand kommune for gjentatte brudd på forurensningsloven. Anleggene bør være godt kjent for både Kristiansand kommune og Statsforvalteren i Agder ettersom begge anleggene skal ha vært oppe til diskusjon for samme tema tidligere.

Anleggene er:

- **Lokalitet 12830 Herøy V**, registrert på **Sjøfrakt Sør AS**
- **Lokalitet 12829 Kalholmen**, registrert på **Rolf Rikard Berge**

Begge anleggene fremstår etter vår vurdering som ute av drift og uten nødvendig tilsyn og vedlikehold. Anleggene er i synlig forfall og bidrar aktivt til marin forsøpling i et kystområde som benyttes til friluftsliv, båttrafikk og rekreasjon, og som samtidig er leveområde for et rikt marint biologisk mangfold.

Formålet med dette brevet er å be Statsforvalteren og Kristiansand kommune om å følge opp disse anleggene strengt, raskt og konsekvent, i tråd med forurensningsloven, naturmangfoldloven og akvakulturregelverket.

Dagens situasjon: to anlegg i forfall og uten drift

Begge anleggene fremstår som ute av drift og uten tilstrekkelig tilsyn. Anleggene forvirrer gradvis og representerer etter vår vurdering en pågående og alvorlig forsøpling av sjø og strandsone, i strid med forurensningsloven. Etter hva NMF kjenner til er det samme selskap og personer som er ansvarlige for anleggene, selv om de hos Fiskeridirektoratet står oppført med forskjellige eiere.

Beskrivelse av forholdene:

Felles for de to lokalitetene er at anleggene ligger brakk, uten aktiv produksjon og uten nødvendig vedlikehold. Når man studerer flyfoto av anleggene over år kan man også tydelig se hvordan disse gradvis «forvirrer» og at det stadig blir færre flottører, tauverk etc (se vedlagte foto). Dykkere rapporterer også om store mengder tauverk og ikke minst «vekstband for blåskjell» på havbunnen under og rundt anleggene (se vedlagte video).

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593

5806 BERGEN

Skuteviksboder 24

Bank: 9521.05.71982

Internett: www.nmf.no

Tlf: 55 30 67 00

Faks: 55 30 67 01

Org.nr. 871 351 082 MVA

Epost: nmf@nmf.no

Region Sør / Øst

Postboks 9261

Grønland

0134 OSLO

Tlf: 55 30 67 00

Epost: oslo@nmf.no

Region Nord-Norge

Postboks 446

9255 TROMSØ

Tlf: 913 57 125

Epost: nord@nmf.no

Anleggene medfører beviselig:

- Slitte og delvis havarete fortøyninger
- Flottører og blåser i forfall som løsner og driver av gårde
- Tauverk og plastmateriale som ligger løst i sjøen eller driver i land
- Manglende sikring mot videre spredning av utstyr og plast

Dette utgjør en betydelig fare for båttrafikk, badeplasser, marint liv og fugl, samt en kontinuerlig kilde til marin forurensning. Slike forhold tilsier at anleggene ikke lenger drives i samsvar med tillatelser gitt etter akvakulturlovgivningen, og at de heller ikke oppfyller grunnleggende krav til forsvarlig drift og miljømessig ansvar.

Marin forurensning: omfang og konsekvenser:

Rester fra blåskjeloppdrett er en kjent og betydelig kilde til marin forurensning langs norskekysten. Dette gjelder særlig:

Tauverk i plastmaterialer

Flottører, blåser og markeringsutstyr

Festemidler og annet plastbasert anleggsutstyr

Rester fra blåskjeloppdrett er en kjent og dokumentert kilde til marin forurensning, og utgjør en betydelig andel av de større plastgjenstandene som finnes under strandrydding langs norskekysten. Over tid brytes slike plastgjenstander ned til mikroplast som spres i økosystemene og videre i næringskjedene. Det er ironisk nok allerede dokumentert mikroplast i blåskjell, noe som understreker alvoret i denne typen forurensning.

Tauverk som slites løs fra anleggene representerer i tillegg en særskilt risiko. Tau kan synke eller flyte, og utgjør fare for propellhavari, samt alvorlig risiko for fisk, sjøfugl og marine pattedyr som kan vikle seg inn og dø som følge av dette.

Plast brytes ikke ned naturlig, men fragmenteres til stadig mindre partikler. Disse partiklene inneholder og binder til seg miljøgifter, som deretter spres videre i næringskjeden og til slutt også til mennesker gjennom sjømat.

Manglende oppfølging og ansvar:

De ansvarlige for anleggene har til tross for det vi forstår er gjentagende påpekning fra lokalbefolkning og andre organisasjoner etter det vi kjenner til ikke iverksatt nødvendige og/eller tilstrekkelige tiltak for å sikre, vedlikeholde eller fjerne anleggene, til tross for at forurensningen er åpenbar og pågående. Dette innebærer et klart brudd på forurensningsloven § 7 om plikt til å unngå forurensning, samt §§ 27 og 28 om forurensning og oppryddingsplikt.

Rettslig rammeverk og forvaltningsansvar

Forurensningsloven er tydelig når det gjelder plikt til å hindre forurensning og til å rydde opp:

- **§ 7** fastsetter plikt til å unngå forurensning
- **§ 27** definerer forurensning
- **§ 28** fastslår at den ansvarlige plikter å sørge for nødvendig opprydding

Det er ikke et vilkår at forurensningen er bevisst eller aktiv. Passivitet, manglende vedlikehold og unnlatelse av å sikre anlegg omfattes også av lovens virkeområde.

Videre følger det av akvakulturlovgivningen at innehaver av tillatelse plikter å drive anlegget forsvarlig, og å sørge for at lokaliteten ryddes og tilbakeføres dersom drift opphører.

Statsforvalteren og kommunen har etter lovverket et selvstendig ansvar for å føre tilsyn, gi pålegg og benytte tvangsmidler der dette er nødvendig for å forhindre videre miljøskade.

NMF kan ikke se at hverken Kristiansand kommune eller Statsforvalteren i Agder er sitt ansvar bevisst i denne saken og vi imøteser forbedring når det kommer til å ta dette på alvor
Bakgrunnen for vår kritikk av manglende og for sen oppfølging er vår erfaring fra tilsvarende saker langs norskekysten som viser at:

Lange frister og svak oppfølging ofte fører til at anleggene forfaller ytterligere og at ansvarlige aktører kan unnlate å følge opp uten reelle konsekvenser og at det offentlige til slutt blir sittende med opprydningsansvaret noe de i sjelden grad tar og hender med det jobben videre til frivillige organisasjoner og ildsjeler som må ta belastningen.

Dette er en utvikling vi anser som uakseptabel. Forurensningsregelverket mister sin legitimitet dersom brudd i praksis ikke får konsekvenser. I saker som denne er det avgjørende at forvaltningen griper inn tidlig, stiller klare krav og følger disse opp med reelle sanksjoner dersom kravene ikke etterleves.

Vår soleklare forventning til Statsforvalteren og Kristiansand kommune er derfor at man i felleskap umiddelbart:

1. Gjennomfører fysiske tilsyn på begge lokalitetene
2. Dokumenterer omfanget av forsøpling og forfall
3. Pålegger ansvarlige å sikre, rydde opp og eventuelt demontere anleggene
4. Setter korte og bindende frister for gjennomføring
5. Ilegger tvangsmulkt ved manglende etterlevelse
6. Vurderer politianmeldelse dersom forholdene ikke rettes

Videre forventer vi at det sikres at ansvar for opprydding ikke kan unndras gjennom passivitet, eierskifter eller økonomiske disposisjoner.

Prinsipiell betydning og presedens:

Denne saken er ikke unik, men del av et større og økende problem knyttet til forlatte eller misligholdte akvakulturanlegg langs norskekysten. Hvordan denne saken håndteres vil være retningsgivende for hvordan tilsvarende saker behandles i fremtiden.

En konsekvent og streng oppfølging er avgjørende for:

- Å hindre ytterligere marin forsøpling
- Å sikre likebehandling av aktører
- Å opprettholde tillit til miljøforvaltningen
- Å sikre at «forurenser betaler»-prinsippet faktisk etterleves

Vi forventer med dette at Statsforvalteren og Kristiansand kommune tar denne saken på største alvor, og benytter det handlingsrom lovverket gir for å sikre rask opprydding og forebygging av ytterligere miljøskade.

Vi ber om skriftlig tilbakemelding på hvilke tiltak som vil bli iverksatt, og innen hvilken tidsramme.

For Norges Miljøvernforbund

Leder
Ruben Mjelde Oddekalv

